

Ocena sytuacji Idea Bank S.A., z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego

Zgodnie z Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na GPW, Rada Nadzorcza Idea Bank S.A. („Bank”) dokonała oceny sytuacji Banku w 2016 roku, z uwzględnieniem oceny funkcjonującego w Banku systemu kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego.

I. Ocena działalności Idea Bank S.A w 2016 roku

W 2016 roku nastąpił dynamiczny rozwój Idea Bank S.A., jak również odnotowano istotne zmiany w Grupie Kapitałowej Idea Bank S.A.

Grupa Kapitałowa Idea Bank rok 2016 może zaliczyć do niezwykle udanego, z uwagi na podjęte w tym czasie innowacyjne projekty, których głównym celem było wyjście naprzeciw oczekiwaniom klientów. Bank w sposób ciągły dbał o przedstawianie nowej oferty produktowej klientom, odpowiadającej ich indywidualnym potrzebom i ułatwiającej prowadzenie ich działalności biznesowej.

Rok 2016 to także czas, w którym Grupa Kapitałowa Idea Bank utwierdziła na rynku swoją skuteczność w generowaniu dobrych i powtarzalnych wyników wywodzących się z działalności podstawowej, jaką jest oferowanie produktów dla sektora małych przedsiębiorstw. Oprócz tego rentowność Grupy Kapitałowej dodatkowo wspierana była przez udział w wyselekcjonowanych inwestycjach, co także przyczyniło się do tego, iż rok 2016 był rokiem wzmożonego i intensywnego rozwoju.

W 2016 r. Grupa Kapitałowa Idea Bank przeprowadziła dwie duże transakcje. Pierwszą z nich była sprzedaż za 825 mln zł spółki GetBack S.A. Zwrot z tej inwestycji w ciągu dwóch lat to aż 204%. W IV kw. przeprowadzono natomiast transakcję zakupu 75% akcji Getin Leasing S.A. Transakcja ta jest efektem kontynuacji strategii Grupy polegającej na dywersyfikacji prowadzonej działalności biznesowej i oferowaniu klientom szerokiej gamy produktów finansowych dopasowanych do ich indywidualnych potrzeb.

W efekcie działań podejmowanych przez Idea Bank rok obrotowy 2016 zakończono z rekordowym zyskiem netto, który wyniósł 441 mln zł. Z kolei zysk z działalności kontynuowanej osiągnął poziom 406,4 mln zł, po wyeliminowaniu wpływu podatku bankowego, rosnąc aż o 140% r/r. Pomimo rekordowo niskich stóp procentowych, wynik odsetkowy wyniósł 624 mln zł i był aż o 61% większy niż w 2015 r. Co ważne, wynik ten niemal dwukrotnie przewyższył wynik prowizyjny. Rok wcześniej proporcje między tymi dwiema pozycjami były wyrównane. Na poziom wyniku odsetkowego z pewnością w znacznym stopniu wpływa specyfika działalności Grupy Kapitałowej oraz charakterystyka portfela kredytowego, w którym dominują kredyty na bieżącą działalność. Istotną częścią wyniku operacyjnego Grupy stanowi wynik prowizyjny, który w 2016 roku stanowi 37 % wyniku operacyjnego Grupy. Wynik prowizyjny Grupy w 2016 roku ukształtował się na poziomie 341,9 mln zł, co pokazuje, iż utrzymał się na porównywalnym poziomie do 2015 roku. Świadczy to o stabilnym i powtarzalnym charakterze tej części wyników finansowych Grupy, zwłaszcza w odniesieniu do przychodów innych niż te związane z działalnością kredytową.

Grupa kładzie szczególny nacisk na dywersyfikację prowadzonej działalności gospodarczej, co w 2016 r. przełożyło się na wzrost przychodów prowizyjnych z działalności faktoringowej o 18% oraz wzrost przychodów z tytułu usług księgowych i doradczych o 21%.

W Grupie Kapitałowej podjęto także działania mające na celu ograniczenie kosztów finansowania, które obniżyły się do 28 b.p. ponad WIBOR z 80 b.p. w 2015 r. W połączeniu ze stale rosnącą sprzedażą produktów wysokomargowych pozwoliło to na wzrost średniorocznej marży odsetkowej do nowego rekordowego poziomu 4% z 3% w 2015 r. W IV kw. marża odsetkowa netto wyniosła 4,2%.

Sprzedaż produktów kredytowych Grupy osiągnęła poziom 2,6 mld zł. Udział Grupy w kredytowaniu przedsiębiorców indywidualnych można szacować na podstawie danych NBP na 15%.

Należy także zwrócić uwagę na odnotowany w 2016 roku wzrost sprzedaży o 30% kredytów inwestycyjnych oraz faktoringu o 104%. Istotnym aspektem wpływającym na politykę sprzedaży Grupy była także kontrola ekspozycji na ryzyko kredytowe oraz konsekwentna dbałość o należytą jakość portfela kredytowego, efektem czego jest utrzymanie wskaźników jakości portfela kredytowego na stabilnym i bezpiecznym poziomie. Na koniec 2016 roku udział kredytów oraz należności leasingowych z opóźnieniem w spłacie przekraczającym 90 dni wyniósł odpowiednio 11,4% oraz 5,6% wartości portfela. Działania podjęte dla ustabilizowania i podniesienia jakości portfela kredytowego zaowocowały pozyskaniem przez Grupę finansowania dla działalności leasingowej z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

W minionym roku dokonano reorganizacji Grupy Kapitałowej Idea Bank, która obejmowała m.in. spółki Tax Care S.A., Idea Expert S.A. W efekcie tych działań Odnotowano jeszcze większy poziom stabilizacji kosztów działania Grupy oraz wzrost przychodów i obniżenie wskaźnika C/I skorygowanego o podatek bankowy do 53,5% z 61,4% rok wcześniej. W IV kw. Wskaźnik spadł wyraźnie poniżej 50%, osiągając poziom 46,2%.

Rok 2016 upłynął również na dalszej digitalizacji procesów wewnętrznych oraz związanych z obsługą klienta. W wyniku ich pozytywnego wpływu na ograniczenie kosztów, jak również transakcyjność klientów, Bank kontynuował rozwijanie flagowych projektów takich jak mobilny wpłatomat, funkcjonowanie placówek Idea Hub oraz systemu bankowo-księgowego Idea Cloud. Pod koniec roku Grupa przedstawiła kolejny innowacyjny model rozliczania raty leasingowej według zasady „pay as you drive”, pozwalający na istotne wzmocnienie przewagi konkurencyjnej na rynku leasingu pojazdów.

Wszystkie działania podejmowane przez Grupę oceniane są pozytywnie, bowiem ukierunkowane są na realizację jednego z kluczowych celów strategicznych, tj. tworzenia produktów i rozwiązań, które będą stanowiły wsparcie dla klientów w prowadzonych przez nich działalnościach gospodarczych i będą właściwą odpowiedzią na ich bieżące oczekiwania i potrzeby.

II. Ocena systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki

Idea Bank S.A. oraz Grupa Kapitałowa Idea Bank S.A. prowadząc działalność operacyjną narażone są na następujące podstawowe rodzaje ryzyka: kredytowe, płynności, rynkowe (w tym ryzyko stóp procentowych, ryzyko walutowe), ryzyko wypłacalności, ryzyko operacyjne, ryzyko braku zgodności.

Za zarządzanie ryzykiem na poziomie strategicznym odpowiedzialny jest Zarząd Banku w oparciu o strategię wyznaczoną przez Bank. Ponadto w Idea Bank S.A. powołane zostały komitety odpowiedzialne za poszczególne obszary ryzyka, takie jak: Komitet Kredytowy, Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), czy Komitet Ryzyka Operacyjnego. Komitety te odpowiadają za zarządzanie podległymi im obszarami ryzyka na poziomie operacyjnym oraz za monitorowanie poziomu ryzyka, a także za wytyczanie bieżącej polityki w ramach przyjętych przez Zarząd Banku strategii, z uwzględnieniem limitów wewnętrznych i regulacji nadzorczych. Bank w zakresie zarządzania ryzykiem uwzględnia regulacje rynków, na których działa oraz wymogi instytucji nadzorczych.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe należy do podstawowych ryzyk związanych z działalnością Banku. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa prowadzonej działalności kredytowej, przy zachowaniu racjonalnego podejścia do ryzyka. Do podstawowych uczestników systemu zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku należy Rada Nadzorcza Banku, Zarząd Banku, Komitet Kredytowy Banku oraz komórka ryzyka kredytowego - Departament Zarządzania Ryzykiem.

Rolą Rady Nadzorczej jest akceptacja strategii zarządzania ryzykiem kredytowym oraz polityki kredytowej, okresowa ocena realizacji przez Zarząd założeń strategii i polityki kredytowej, nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ocena jej adekwatności i skuteczności.

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację strategii oraz procedur w zakresie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz polityki kredytowej, okresowe raportowanie do Rady Nadzorczej o realizacji polityki kredytowej oraz funkcjonowaniu systemu zarządzania ryzykiem kredytowym, utrzymywanie komunikacji z instytucją nadzoru i raportowanie do niej oraz udostępnianie jej wszelkiej wymaganej aktami prawnymi informacji w zakresie ryzyka kredytowego. Zarząd Banku jest również odpowiedzialny za rozwój systemu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz sprawowanie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem kredytowym we wszystkich obszarach działalności Banku.

Komitet Kredytowy Banku jest organem opiniodawczym i decyzyjnym, co wynika z przyjętego w Banku trybu podejmowania decyzji kredytowych, rozpatrującym całokształt spraw związanych z ryzykiem kredytowym bieżących transakcji. Rolą Komitetu jest wsparcie działalności Zarządu Banku w postaci realizacji funkcji opiniodawczo-doradczych w procesie podejmowania decyzji kredytowych lub samodzielne podejmowanie decyzji w ramach przyznaných uprawnień przez Zarząd Banku.

Komórką odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku jest Departament Zarządzania Ryzykiem, podległy bezpośrednio Członkowi Zarządu nadzorującemu obszar ryzyka kredytowego. Departament Zarządzania Ryzykiem, jest odpowiedzialny m.in. za zarządzanie ryzykiem kredytowym poprzez bieżący monitoring i kontrolę ryzyka w Banku, w tym także sprawozdawczość w zakresie wpływu ryzyka kredytowego w działalności Banku. Departament Zarządzania Ryzykiem odpowiada także za ustalanie minimalnych kryteriów akceptacji, sprawuje kontrolę nad jakością stosowanych procedur oraz przestrzegania właściwych standardów procesu kredytowego. Do zadań Departamentu należy również zapewnienie prawidłowości klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów na należności kredytowe z uwzględnieniem przyjętych zabezpieczeń prawnych, a także koordynacja procesu wyceny portfela kredytowego Banku zgodnie z odpowiednimi przepisami rachunkowości.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku realizowane jest na podstawie wewnętrznych procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka kredytowego, opracowanych w formie pisemnej i zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

Funkcjonujący w Banku wewnętrzny system sprawozdawczości zarządczej dostarcza Radzie Nadzorczej i Zarządowi Banku informacje na temat wielkości ryzyka w działalności Banku, służy ocenie skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem i monitorowaniu przestrzegania limitów wewnętrznych oraz jakości portfela kredytowego. Poziom wykorzystania poszczególnych limitów kredytowych analizowany był w okresach kwartalnych, a informacja o poziomie ich wykorzystania przekazywana była przez Departament Zarządzania Ryzykiem do Zarządu Banku. Na dzień 31 grudnia 2016 nie odnotowano przekroczenia żadnego z monitorowanych limitów koncentracji.

Rada Nadzorcza uznaje system zarządzania ryzykiem kredytowym za zgodny z założeniami Strategii i Polityki Kredytowej Banku, jednakże uznaje za celowe podjęcie przez Bank działań zmierzających do prowadzenia regularnego monitoringu portfela kredytowego, w szczególności w zakresie wpływu zmian wprowadzanych w ofercie kredytowej Banku na jakość tego portfela oraz bieżące reagowanie w sytuacji pogorszenia się jego jakości, jak również wdrożenie skutecznych narzędzi wspierających identyfikację problemów finansowych klientów Banku, mających na celu zapobieżenie powstawaniu zaległości w spłacie ich zobowiązań.

Ryzyko płynności

Nadrzędnym celem zarządzania płynnością jest minimalizowanie ryzyka utraty płynności Banku bieżącej, krótko-, średnio- i długoterminowej poprzez zapewnienie zdolności do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań.

Zarządzanie płynnością średnioterminową i długoterminową należy do kompetencji Zarządu Banku, natomiast za zarządzanie płynnością bieżącą i krótkoterminową odpowiedzialny jest Departament Skarbu. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami sprawuje w procesie zarządzania płynnością rolę opiniodawczo-doradczą. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami monitoruje w okresach miesięcznych poziom ryzyka płynności na podstawie informacji sporządzanej przez Biuro Ryzyka Rynkowego, przy czym do oceny ryzyka płynności stosowana jest analiza:

- nadzorczych norm płynności,
- luki, tj. niedopasowania zapadalności aktywów i wymagalności pasywów, uwzględniająca wszystkie pozycje bilansu oraz pozycje pozabilansowe wg terminów zapadalności/ wymagalności, w ujęciu kontraktowym oraz urealnionym,
- wskaźników płynności w wyznaczonych pasmach czasowych wg terminów zapadalności/ wymagalności, w ujęciu kontraktowym oraz urealnionym.

Zarządzanie płynnością opiera się na zestawieniu aktywów i pasywów Banku według urealnionych terminów zapadalności / wymagalności (metoda luki). Pozwala ono na analizę i kontrolę pozycji płynności w skali całego Banku w ujęciu krótko-, średnio- i długoterminowym. Metoda luki ma za zadanie ostrzegać z wyprzedzeniem o pojawieniu się niebezpiecznego dla Banku niedopasowania aktywów i pasywów. Funkcja ostrzegawcza pozwala na zareagowanie z wyprzedzeniem lub zaplanowanie użycia odpowiedniego instrumentu finansowego w celu pokrycia ujemnej luki. Na podstawie zestawienia aktywów i pasywów oraz zestawienia pozycji pozabilansowych Banku, Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ustala limity płynności, które na bieżąco są monitorowane i mają na celu ograniczyć w stopniu maksymalnym ryzyko utraty płynności przez Bank.

Idea Bank S.A. dokonuje pomiaru oraz zarządza ryzykiem płynności w oparciu o przyjęte wewnętrzne procedury, jak również w oparciu o postanowienia uchwały 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności. W ramach kalkulacji nadzorczych miar płynności banki zobowiązane są do utrzymywania, w każdym dniu roboczym, czterech miar płynności na poziomie wyższym niż wartości zalimitowane przez KNF. Na dzień 31.12.2016 r. Idea Bank S.A. spełniał zarówno wszystkie miary płynności określone uchwałą 386/2008 KNF, jak również nie wykazywał przekroczeń wewnętrznych limitów na ryzyko płynności. W trakcie 2016 roku Idea Bank S.A. ani razu nie przekroczył nadzorczych miar płynności. Na dzień 31.12.2016 r. oraz do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego Idea Bank S.A. za rok 2016 nie zanotował żadnego przekroczenia zarówno nadzorczych miar płynności, jak i wewnętrznych limitów ograniczających ryzyko płynności.

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia stosowane metody pomiaru ryzyka płynności. Przyjęte limity są adekwatne do specyfiki oraz skali działalności Banku oraz nie wymagają zmiany.

Ryzyko rynkowe (w tym ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej)

Ryzyko rynkowe definiowane jest jako niepewność, iż stopy procentowe, kursy walut lub ceny papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych posiadanych przez Bank przyjmą wartości różniące się od istniejących w dacie początkowego ujęcia, powodując powstawanie nieoczekiwanych zysków lub strat z tytułu utrzymywanych pozycji. Za zarządzanie ryzykiem na poziomie strategicznym odpowiedzialny jest Zarząd Banku. Organem wspomagającym Zarząd Banku w zarządzaniu aktywami i pasywami jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

Ryzyko walutowe

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest kształtowanie struktury walutowych aktywów i pasywów, a także składników pozabilansowych, w ramach obowiązujących norm ostrożnościowych, określonych przez Prawo Bankowe oraz przyjętych limitów wewnętrznych.

Zarządzanie operacyjne ryzykiem walutowym należy do kompetencji Departamentu Skarbu, natomiast nadzór nad przestrzeganiem limitów i norm ostrożnościowych sprawuje Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami. Obliczanie ekspozycji Banku na ryzyko walutowe oraz obliczanie wymogu kapitałowego niezbędnego do pokrycia ryzyka dokonywane jest codziennie.

Bank w ramach prowadzonej działalności operacyjnej dąży do minimalizacji ryzyka walutowego poprzez utrzymywanie wartości pozycji walutowej całkowitej na poziomie niższym od limitu przyjętego w Instrukcji służbowej „Zarządzanie ryzykiem walutowym w Idea Banku S.A.". Wartość pozycji walutowej całkowitej nie może być wyższa niż 2% funduszy własnych Banku. Przyjęty limit obowiązuje w każdym dniu roboczym. Wartość pozycji walutowych wyrażonych w złotych przeliczana jest przy zastosowaniu średniego kursu NBP obowiązującego na dzień sprawozdawczy. Biuro Ryzyka Rynkowego monitoruje wykonanie wyznaczonego przez Zarząd limitu.

Obliczanie ekspozycji Banku na ryzyko walutowe oraz obliczanie wymogu kapitałowego niezbędnego do pokrycia ryzyka dokonywane jest codziennie. Bank przyjął tzw. metodę podstawową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ekspozycji na ryzyko walutowe. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego jest obliczany jako iloczyn 8% oraz wartości bezwzględnej pozycji walutowej całkowitej jeżeli pozycja walutowa całkowita przewyższa 2% funduszy własnych Banku.

Rada Nadzorcza Banku pozytywnie ocenia stosowane metody pomiaru ryzyka walutowego. W trakcie 2016 r. poziom utrzymywanej przez Bank całkowitej pozycji walutowej nie przekroczył wyznaczonego limitu i był adekwatny do skali i zakresu prowadzonej działalności.

Ryzyko stopy procentowej

Celem pomiaru i zarządzania ryzykiem powstającym na skutek utrzymywania przez Spółkę otwartych pozycji wynikających z niedopasowania aktywów/pasywów pod względem terminów związania stopą procentową jest minimalizacja ryzyka wynikającego z faktu utrzymywania tych pozycji. Zmiany stóp procentowych na rynku w sytuacji posiadania otwartych pozycji powodują, że powstaje ryzyko poniesienia zarówno strat, jak i osiągnięcia zysków. Otwarte pozycje wrażliwe na zmianę stóp procentowych powstają, ponieważ sytuacja, w której dopasowanie aktywów przynoszących przychody odsetkowe do pasywów generujących koszty odsetkowe równocześnie co do kwot jak i terminów przeszacowania jest w praktyce niespotykana. Głównym źródłem ryzyka stopy procentowej są operacje dokonywane w Banku w odniesieniu do portfela kredytów i depozytów oraz transakcje zawierane na rynku pieniężnym przez Departament Skarbu. Podstawowym źródłem dochodu Banku jest marża, dlatego przyjęty przez Bank limit ograniczający ryzyko stopy procentowej można uznać za ostrożnościowy. Zgodnie z instrukcją „Zasady polityki oraz metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Idea Banku S.A.” Komitet ALCO zatwierdza konstrukcję wewnętrznego limitu na dopuszczalną ekspozycję Banku na ryzyko stopy procentowej oraz zatwierdza wielkość tego limitu. Konstrukcja limitu bazuje na dwóch elementach:

- skumulowanej zmianie marż pod względem zmian rynkowych stóp procentowych o 2 pkt. procentowe. Zmiany te są ustalane w oparciu o Model Przeceny (Repricing Model). Model ten polega na grupowaniu aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stopy procentowej w odpowiednie przedziały czasowe odpowiadające terminom przeszacowania poszczególnych pozycji a następnie na wyznaczaniu marż oraz ich zmian w warunkach zmiany stóp procentowych o 2 pkt. proc. (wyliczenia są dokonywane również dla zmiany o 1 pkt. proc.),
- wielkość funduszy własnych Banku w okresie sprawozdawczym. Limit stanowi wyrażony w procentach udział zmiany marż (pod wpływem zmiany stóp procentowych o 2 pkt.) w funduszach własnych Banku.

Poza powyższym badaniem Bank dokonuje również analizy ryzyk:

- opcji klienta,
- bazowego,
- krzywej dochodowości.

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia stosowane metody pomiaru ryzyka stopy procentowej. Przyjęte limity ograniczające ryzyko stóp procentowych są adekwatne do specyfiki i skali prowadzonej działalności. W trakcie 2016 r. Bank utrzymywał wartość skumulowanej zmiany marż poniżej wyznaczonego limitu. Limity ryzyka bazowego, krzywej dochodowości oraz opcji również nie były przekraczane w trakcie 2016 r.

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako ryzyko poniesienia przez Bank strat wynikających z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych. Zarządzenie ryzykiem operacyjnym stanowi integralny element zarządzania ryzykiem w Banku. W ramach systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym stosowane są przez Bank sformalizowane procedury, których celem jest identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka oraz definiowanie i monitoring limitów ograniczających ryzyko. Celem nadrzędnym zarządzania ryzykiem

operacyjnym jest minimalizowanie ryzyka wystąpienia strat operacyjnych we wszystkich obszarach działalności Banku.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej Banku, a także w podmiotach powiązanych wchodzących w skład Grupy Idea Bank SA.

W ramach głównych procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym, Bank identyfikuje:

- rejestrację zdarzeń i strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- monitoring limitów na ryzyko operacyjne,
- samoocenę ryzyka operacyjnego dla kluczowych obszarów ryzyka operacyjnego,
- system monitoringu kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych dla ryzyka operacyjnego,
- raportowanie do Komitetu Ryzyka Operacyjnego, Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku,
- inne elementy procesu zarządzania ryzykiem, m. in.: kontrole funkcjonalne, zarządzanie bezpieczeństwem IT, zarządzanie ryzykiem związanym ze zlecaniem czynności podmiotom zewnętrznym.

Funkcjonujący w Banku system informacji zarządczej umożliwia efektywne monitorowanie poziomu ryzyka za pośrednictwem Komitetu Ryzyka Operacyjnego, Zarządu oraz Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia system zarządzania ryzykiem operacyjnym. Po dokonaniu oceny adekwatności i skuteczności narzędzi oraz metod zarządzania ryzykiem operacyjnym Rada Nadzorcza uznaje funkcjonujący system za wystarczający na tym etapie rozwoju Banku i pozostający w zgodzie ze Strategią i Polityką zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Ryzyko braku zgodności

Zgodnie z definicją przyjętą przez Bank ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko nieprzebrzegania obowiązujących przepisów prawa, niewykonywania rekomendacji i zaleceń kierowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz inne organy nadzoru, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, mogące skutkować pogorszeniem reputacji i wiarygodności Banku, narażenia Banku na sankcje prawne lub powstanie strat finansowych.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku opiera się na następujących elementach kultury organizacyjnej:

- wysokiej świadomości pracowników Banku, co do istnienia ryzyka braku zgodności, specyfiki tego ryzyka oraz sposobów jego ograniczania, w obszarach odpowiedzialności poszczególnych pracowników;
- znajomości i przestrzeganiu obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji nadzorczych obowiązujących dla sektora bankowego, regulacji wewnętrznych obowiązujących w Banku, przyjętych przez Bank dobrych praktyk i standardów rynkowych obowiązujących dla sektora bankowego, w tym obowiązujących w Banku kodeksów etycznych;
- poczuciu współodpowiedzialności pracowników za kontrolę i ograniczanie ryzyka braku zgodności;
- dbałości o długoterminowe dobro Banku.

Bank zarządza ryzykiem braku zgodności w oparciu o zatwierdzoną przez Zarząd i Radę Nadzorczą politykę braku zgodności, a także o wydane na jej podstawie regulacje wykonawcze. W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności aktywnie uczestniczą wszystkie komórki organizacyjne funkcjonujące w Banku. Sformalizowany system zarządzania ryzykiem braku zgodności jest traktowany jako niezbędny element wsparcia działalności Banku w zakresie efektywnego i bezkolizyjnego wdrażania nowych standardów, metodyk i procedur wewnętrznych wynikających z zewnętrznych przepisów prawa oraz regulacji nadzorczych. Dotyczy to także zagwarantowania prawidłowego wdrożenia i realizacji w Banku zasad wyznaczania adekwatności kapitałowej, wprowadzania nowych produktów i zarządzania ryzykiem, wynikających z regulacji zewnętrznych. Dodatkowo w Banku został powołany Departament ds. Compliance, podległy bezpośrednio Członkowi Zarządu, który jest odpowiedzialny za bieżącą koordynację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności, a także pełni funkcję kontrolną i doradczą.

Aspekty zarządzania ryzykiem braku zgodności są uwzględnione w funkcjonującym w Banku systemie informacji zarządczej. System raportowania obejmuje: Raport kwartalny z zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz Raport roczny z zarządzania ryzykiem braku zgodności, który przedkładany jest również Radzie Nadzorczej Banku.

Bank egzekwuje wprowadzone wspólne zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności w podmiotach zależnych od Banku, które zostały dostosowane do skali i rodzaju działalności prowadzonej przez te podmioty. Departament ds. Compliance w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności pełni funkcję doradczą, także wobec podmiotów zależnych od Banku.

Rada Nadzorcza dokonała oceny efektywności procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku uznając system zarządzania za wystarczający na tym etapie rozwoju Banku i pozostający w zgodzie z Polityką zgodności Idea Bank S.A.

Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie adekwatnością kapitałową Grupy realizowane jest na poziomie Banku, który to dokonuje wyliczeń wymogów kapitałowych zgodnie z wymogami Prawa Bankowego i stosownych uchwał Komisji Nadzoru Finansowego. Zarządzanie tym obszarem ma na celu utrzymywanie funduszy własnych Banku jak i Grupy na poziomie nie niższym niż ustanowione wymogi nadzorcze uwzględniające wszystkie nałożone bufory. Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą o nadzorze makroostrożnościowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych ponad poziomy minimalne określone w Rozporządzeniu CRR. Bufory muszą być pokrywane kapitałem typu Tier 1. Od dnia 1 stycznia 2016 r. Bank obowiązuje jedynie bufor zabezpieczający, który obowiązuje wszystkie banki. Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, począwszy od 2016 r., bufor będzie zwiększany do ostatecznego, stałego poziomu równego 2,5% (w 2019 r.). Według stanu na dzień 31.12.2016 r. wskaźnik bufora zabezpieczającego wynosił 1,25%.

W ramach wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego w tytułu kapitału regulacyjnego Bank stosuje metody wynikające z Rozporządzenia CRR, w tym w szczególności:

- metodę standardową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- uproszczoną technikę ujmowania zabezpieczeń, w której waga ryzyka kontrahenta jest zastępowana wagą ryzyka zabezpieczenia (jego wystawcy),
- metodę standardową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego,
- metodę standardową dla ryzyka korekty wyceny kredytowej,
- metodę podstawową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego,
- metodę terminów zapadalności do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych,

W związku z nieznaczącą skalą działalności handlowej wymóg kapitałowy dla Banku z tytułu ryzyka rynkowego wyniósł 0,00 zł. Oznacza to, że w analizowanym okresie Bank posiadał wymóg kapitałowy wyłącznie z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka operacyjnego oraz ryzyka korekty wyceny kredytowej (korekta wg. stanu na dzień 31.12.2016 r. wyniosła 4 973 tys. zł, natomiast wg. stanu na dzień 31.12.2015 r. wyniosła 5 446 tys. zł). Łączny współczynnik kapitałowy, obliczony zgodnie z obowiązującymi przepisami CRR/CRD IV wyniósł na koniec 2016 r. 14,3%. Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 wynosił 11,9%.

W 2016 r. poziom nadzorczych miar adekwatności kapitałowej kształtował się powyżej rekomendowanego przez KNF minimalnego poziomu współczynnika, zarówno dla jednostkowego i skonsolidowanego bilansu.

W zakresie poziomu kapitału wewnętrznego w całym 2016 r. kształtował się on poniżej poziomu wymaganego przepisami prawa.

Zarządzanie ryzykiem inwestycji w spółki zależne

Nadzór nad spółkami zależnymi dokonywany był w 2016 r. przez Departament Nadzoru Właścicielskiego i Konsolidacji, podległy Członkowi Zarządu Idea Bank S.A. dedykowanemu do zarządzania Spółkami Zależnymi. W ramach zarządzania ryzykiem inwestycji, jak i nadzoru Bank

szczegółowo określa zasady własne oraz dla podległych spółek do przestrzegania których je zobowiązuje, w szczególności:

- zasady sprawowania nadzoru nad spółkami, w których Bank zaangażowany jest kapitałowo,
- zasady zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych i Grupie Kapitałowej Idea Bank S.A., w tym ryzykiem kredytowym, ryzykiem stopy procentowej, ryzykiem walutowym, ryzykiem płynności i ryzykiem operacyjnym,
- zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w spółkach zależnych,
- nałożone na spółki zależne obowiązki w zakresie raportowania,
- zasady tworzenia i monitorowania budżetu Idea Banku S.A. w oparciu o dane zawarte w budżetach spółek zależnych oraz zasad wewnętrznych rozliczeń.

Sprawowanie nadzoru właścicielskiego w spółce zależnej ma na celu zabezpieczenie interesów Banku przez zapewnienie realizacji celu, dla którego Bank uczestniczy w spółce, w szczególności przez realizację uzgodnionych z Bankiem założeń w zakresie realizacji planu finansowego spółki. Kontrola ryzyka inwestycji w spółce zależnej służy zabezpieczeniu interesów Banku wynikających z działalności biznesowej spółki poprzez monitorowanie i zapewnienie realizacji uzgodnionych z Bankiem wartości parametrów biznesowych i/lub finansowych.

Za zarządzanie ryzykiem inwestycji w spółki zależne na poziomie strategicznym odpowiedzialny jest Zarząd Banku, który dla celów zarządzania operacyjnego powołał komitety: Komitet Kredytowy, Komitet Ryzyka Operacyjnego oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami. Komitety odpowiedzialne są za zarządzanie podległymi im obszarami ryzyka na poziomie operacyjnym, monitorowanie poziomu ryzyka, a także wytyczanie bieżącej polityki w ramach przyjętej przez Zarząd Banku strategii w ramach limitów wewnętrznych i regulacji nadzorczych. Bank monitoruje, ewidencjonuje i zarządza poszczególnymi rodzajami ryzyka w ujęciu skonsolidowanym tj. zarówno na poziomie Banku oraz w ujęciu całej Grupy.

III. Ocena systemu kontroli wewnętrznej oraz funkcji audytu wewnętrznego

W Idea Bank S.A. działa system kontroli wewnętrznej obejmujący mechanizmy kontroli, badanie zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz audyt wewnętrzny. Jest on dostosowany do specyfiki i skali prowadzonej przez Bank działalności oraz obejmuje komórki centrali, sieć oddziałów, placówek oraz spółki zależne.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspieranie zarządzania Bankiem przyczyniające się do poprawy skuteczności poszczególnych procesów, zapewnienia bezpieczeństwa działalności, wiarygodności sprawozdawczości finansowej oraz rzetelnego raportowania wewnętrznego i zewnętrznego.

Rada Nadzorcza Banku za pośrednictwem Komitetu Audytu, po dokonaniu analizy, przyjęła do wiadomości Ocenę Systemu Kontroli Wewnętrznej opracowaną przez Departament Audytu Wewnętrznego.

System kontroli wewnętrznej został opisany w regulacji wewnętrznej „Regulamin Systemu Kontroli Wewnętrznej w Idea Banku S.A.” określającej zasady niezbędne do spełnienia wymagań prawnych, nadzorczych i jest zgodny z zasadami funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej określonymi w Statucie Banku. System kontroli wewnętrznej jest realizowany na wszystkich poziomach organizacyjnych. Wszyscy pracownicy Banku mają obowiązek stosowania mechanizmów kontroli. Zaś zarówno stosowanie jak i skuteczność mechanizmów kontroli weryfikowane są poprzez kontrolę funkcjonalną planową sprawowaną w ramach obowiązku nadzoru bieżącej działalności oraz poprzez kontrolę instytucjonalną sprawowaną przez audyt wewnętrzny.

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za opracowanie i wdrożenie adekwatnego, efektywnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, odpowiednio do poziomu ryzyka związanego z

działalnością Banku. „Regulamin Systemu Kontroli Wewnętrznej w Idea Banku S.A.” jest akceptowany uchwałą Zarządu. Ponadto Zarząd co roku analizuje sprawozdania z działalności Departamentu Audytu Wewnętrznego i nadzoruje realizację rekomendacji wynikających z przeprowadzonych audytów.

Rada Nadzorcza nadzoruje funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej oceniając jego adekwatność, skuteczność i efektywność m.in. za pośrednictwem Komitetu Audytu. Rada Nadzorcza, przy wsparciu Komitetu Audytu, zatwierdza roczne oraz strategiczne plany audytu wewnętrznego i otrzymuje okresowe sprawozdania z działalności Departamentu Audytu Wewnętrznego, zatwierdza zasady sprawowania kontroli wewnętrznej oraz otrzymuje informacje na temat okresowego przeglądu systemu kontroli wewnętrznej. Rada Nadzorcza dobrze ocenia współpracę z Departamentem Audytu Wewnętrznego.

Podsumowanie:

Konsekwentnie realizowana strategia rozwoju przyczyniła się do dynamicznego rozwoju skali działalności Banku i Grupy Kapitałowej Idea Bank S.A., przekładającego się na systematyczną poprawę osiąganych przychodów i wyników finansowych, natomiast intensywne działania marketingowe pozwoliły na zbudowanie pozytywnego wizerunku Banku wśród klientów. Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia strategię działania oraz cele Banku ustalone i zrealizowane przez Zarząd w roku obrotowym 2016, zmierzające do osiągnięcia przez Bank wysokiej pozycji wśród banków na rynku wyspecjalizowanym w obsłudze klientów z segmentu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. W ocenie Rady Nadzorczej ogólna sytuacja ekonomiczno-finansowa Idea Bank S.A. jest stabilna. Rada Nadzorcza nie widzi przesłanek zagrażających kontynuacji działalności Banku i Grupy Kapitałowej w perspektywie roku 2017 i lat następnych.